

'Oud Woudenberg' is een uitgave van Stichting Oud Woudenberg voor donateurs. De Stichting is opgericht op 15 december 1955 en heeft als doelen:

1. *Het verzamelen en tentoonstellen van voorwerpen van oudheidkundige aard,*
2. *Het verhogen van de kennis van de geschiedenis,*
3. *Het naspeuren van de zeden en gewoonten in heden en verleden, betrekking hebbend op of gevonden in de gemeente Woudenberg en omgeving.*

Bestuur: P.D. de Kruif, voorzitter
O.G.A. Honders, secretaris
H. Schouten, penningmeester
J. van Egdom, W. de Greef, J. de Kruijff, M. de Man, C. Pater-de Lange, A. Robbertsen-Moesbergen, C.Ph. Roodnat, leden

Telefoon: (033) 286 36 49 (secretaris)
(033) 286 33 99 (oudheidkamer) b.g.g. (033) 286 25 95
E-mail: mail@oudwoudenberg.nl
Website: www.oudwoudenberg.nl
Postadres: Postbus 2, 3930 EA Woudenberg

Oudheidkamer met tentoonstellingen, bibliotheek en fotocollectie:

Adres: Schoolstraat 2A, Woudenberg
Geopend: -maandag tussen 14.00 - 15.30 uur
-tweede vrijdag van de maand tussen 19.00-20.30 uur
-groepen op afspraak

Donatie: vanaf € 12,50 per jaar, waarvoor u een acceptgiro ontvangt
Giften: zijn welkom op rekening 3724.34.401
Legaten: bij testament zullen met erkentelijkheid worden geaccepteerd
De Stichting is erkend als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Voor particulieren zijn donatie en giften fiscaal aftrekbaar. Legaten zijn voor de Stichting vrij van successierecht.

Redactie: P.D. de Kruif
H.G. Moesbergen
W. de Greef, eindredactie en vormgeving
Oplage: 850
Verschijsning: 4x per jaar of 3x per jaar + 1 Klapperman (=themanummer)
Druk: Woudenbergse Drukkerij BV, Woudenberg
ISSN: 1571-456X

Inhoud

1. Woord vooraf	2
2. Van een muts	3
3. Spoorlijnen en spoorwachtershuizen	19
4. Student verrast Oud Woudenberg	20
5. Boerderij van het jaar 2010	21
6. Nieuwe expositie in de Oudheidkamer	22
7. Oproep voor lakstempels	22
8. Koninklijke onderscheiding	23
9. Nieuw bestuurslid	23
10. Historische avond	24

1. Woord vooraf

U hebt voor u het derde nummer van 'Oud Woudenberg' van dit jaar.

Ons bestuurslid Lia Pater-de Lange verdiept zich al jaren in streekdracht. Op verzoek van de redactie heeft zij het een en ander op papier gezet met nadruk op mutsen. Hierbij komen leuke wetenswaardigheden naar voren over de soort mutsen die gedragen werden, de vorm en de stof waaruit ze gemaakt werden, de versiering en de manier waarop ze gewassen en geplooid werden.

Hierna volgt informatie over de lezing *Spoorlijnen en spoorwachtershuizen* die op 2 februari 2011 zal worden gehouden.

Wilco Kelder, student bouwkunde aan de Hogeschool Utrecht verraste Oud Woudenberg met zijn scriptie *Huize Geerestein te Woudenberg, het heden tegen het verleden*. Wij vertellen u wat hem bewoog.

In mei jl. werd De Groote Lageweide uitgeroepen tot boerderij van het jaar 2010 van de provincie Utrecht. De tekst van het filmpje dat op RTV Utrecht werd uitgezonden hebben we voor u uitgeschreven.

Er is een nieuwe expositie in de Oudheidkamer opgezet met als thema: *Bedrijvigheid*. Het bekijken waard!
Verder doen wij een oproep voor lakstempels voor een te houden lezing.

Dan volgen twee bestuursmededelingen. Ten eerste is er aandacht voor ons erelid de heer K.C. van Lunteren, die een koninklijke onderscheiding kreeg. Ten tweede mogen wij Johan de Kruijff opnieuw verwelkomen als bestuurlid.

Tenslotte maken wij u attent op de historische avond van 17 november aanstaande. Drs. ing. J.W. van Maren uit Scherpenzeel zal dan een lezing met dia's houden over *Bestuurders in Woudenberg 1665-1851*. Bovendien wordt het resultaat van zijn onderzoek opgenomen in een nieuwe Klapperman.
Het volgende nummer van Oud Woudenberg verschijnt daarom in maart 2011.

Wim de Greef, eindredacteur

2. Van een muts

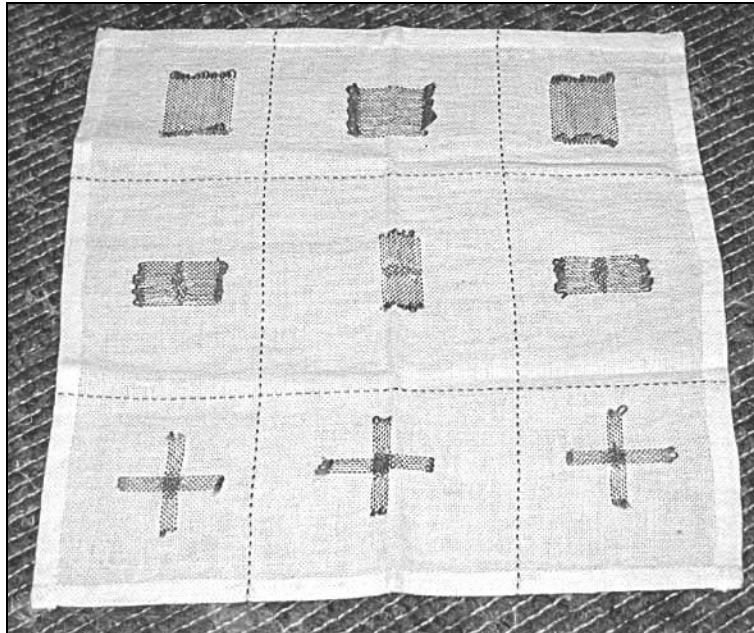
In de fotocollectie van Oud Woudenberg was één van de eerste foto's waar ik textiel op waarnam, een foto van een gravure van de kerk in Woudenberg.

Een bijzondere ontdekking voor mij, want ik had niet gedacht dat je het kerkhof uitstekend als "bleekveld" zou kunnen gebruiken.

Vrouwen leggen de was neer op het kerkhof ten oosten van de kerk. Links een groepje kinderen met een hondje. (Collectie St. Oud Woudenberg, foto van gravure met als onderschrift "De Kerk te Woudenberg" naar een tekening van Jan de Beijer ca.1750, foto nr.54, uitsnede.)

Aan de vormen te zien kunnen wij aannemen dat het hier om het lijfgoed gaat, het onderste lijfgoed namelijk het hemd. En gelijk schiet het spreekwoord "het hemd is nader dan de rok" door mijn hoofd, maar gezien de hemden op het "bleekveld" zou ik me ook kunnen afvragen of deze hemden nou wel of geen zakken hadden, want u weet het vast wel, "het laatste hemd heeft geen zakken".

Stoplap met negen stoppen, van voor de oorlog 1940-'45, gemaakt door mw. T. van Andel-van Ginkel (van de oude pastorie). (Collectie St. Oud Woudenberg, geschonken door de maakster, foto nr.9780)

Textiel is onder andere ook: lagere school oefeningen (breiwerk, haakwerk e.d.), merklappen, borduurwerken en stoplapjes die het inlijsten waard zijn.

U kunt ze komen bekijken in de textielkamer van de Oudheidkamer.

Daar zijn ook vele mutsen te bewonderen, die onderdeel uitmaakten van de streekdracht. Ze horen tot de permanente tentoonstelling 'Reis door de tijd'.

Ook is er kleding en ander textiel in de collectie van Oud Woudenberg aanwezig, wat in depot ligt.

Het is zeker de moeite waard om dat later eens voor het voetlicht te brengen.

*Zijden doopmutsje met rozet en ruches en flanellen binnenkant.
(Collectie St. Oud Woudenberg, geschonken door dhr. J. van de Lagemaat, foto nr.1384)
(Zie ook Mededelingenblad Oud Woudenberg nr. 63, oktober 1999, blz. 917)*

De eerste muts die in een mensenleven wordt gedragen bij een officiële gebeurtenis is het doopmutsje (foto boven).
En aan het einde van het leven het laatste hemd zonder zakken (foto onder).

*Doodshemd voor mannen circa 1920 (opgevouwen).
Eén mouw is zichtbaar. Links bevindt zich de hals.
In het midden zijn de knopen te zien.
(Collectie Lia Pater, foto nr.1077)*

Na enig nadenken zijn er heel wat meer spreekwoorden over textiel te bedenken maar het spreekwoord “onder één hoedje spelen” is voor mij dan ook wel een hele mooie, zodat ik van het lijfgoed moeiteloos kan overstappen naar mijn persoonlijke specialiteit op het gebied van textiel en dat is klederdracht/streekdracht en in het bijzonder de mutsen met de Gelderse/Utrechtse Vallei toch wel als hoofdaccent.

*Drie mutsen over elkaar: Eerst de ondermuts (niet zichtbaar) dan de witte lange (zondagse) muts. En daar overheen een zogenaamd capothoedje met linten.
(Collectie St. Oud Woudenberg, foto nr.9681)*

Inmiddels is gebleken dat het moeilijk is om hier goede betrouwbare informatie over te vinden. Ik richt mij daarom voornamelijk op de fotocollectie van Oud Woudenberg waarmee ik nu onder “één hoedje speel”. De foto als historische bron geeft veel informatie. Maar juist dat specifieke deel, van hoe de muts gemaakt, gewassen, gesteven en gestreken werd, is weinig in publicaties te vinden.

Mede daarom heb ik de afgelopen jaren veel lessen en cursussen gevolgd bij praktijkmensen.

Vooraf het bewaren en conserveren van textiel is een kwetsbare en kostbare aangelegenheid. De Stichting Textiel Commissie heeft hiervoor richtlijnen opgesteld.

Deze houden onder andere in om terughoudend te zijn met het wassen, stijven, strijken en plooiën van mutsen omdat dit de nodige slijtage te weeg brengt. St. Oud Woudenberg houdt zich zoveel mogelijk aan deze richtlijnen binnen haar mogelijkheden.

Wassen

De oude teil, het wasbord en het houten droogrek doen denken aan vroeger, toen de was nog met de hand gedaan werd. En wie gebruikt de zeepklopper nog? Er is bijvoorbeeld geen enkel verhaal van een huisvrouw uit Woudenberg vastgelegd, die eens uitlegt hoe haar manieren waren om tot die kraakheldere witte was te komen. Wie meldt zich aan?

Soms wend ik mij tot de reinigingsmethoden van weleer, om de was weer eens echt schoon en wit te krijgen, en dat gaat meestal over mooie witte tafellakens.

De muts die in onderdelen is te zien op bladzijde 10, wordt opgekookt op het fornuis bij mij thuis. (Collectie St. Oud Woudenberg, foto nr.9560)

En dan gaat de pan gewoon op de kookplaat. Met biotex in flink veel water, zodat de vuile was daar dan maar eens een poosje moet in staan pruttelen. Hiermee ben je van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat bezig. Het water moet regelmatig verversd worden, zodat het vuil goed kan loskomen.

Bij kwetsbare textiel gaat het om hetzelfde ritueel maar dan korter en minder heet en intensief met wasmiddelen.

En als ik het niet aandurf dan begin ik eerst met koud water met ingebracht zuurstof zodat het eerste vuil er als het ware uitgebubeld wordt (denk aan kwetsbare textiel die je eerst in een soort spa-rood legt).

Soms wordt er ook met wasbenzine gewerkt of gestoomd met waterdamp. Ook wordt er soms droog gereinigd.

Zoals iedereen weet is de was een steeds terugkerend fenomeen. En zo ook bij de mutsen was dit het geval. Maar om toch enigszins de kosten en slijtage te beperken droegen de vrouwen altijd een zwart ondermutsje direct op het haar, wat ze zelf konden wassen en waardoor de witte muts minder snel vies werd van de afscheiding van het hoofdhaar (huidvet).

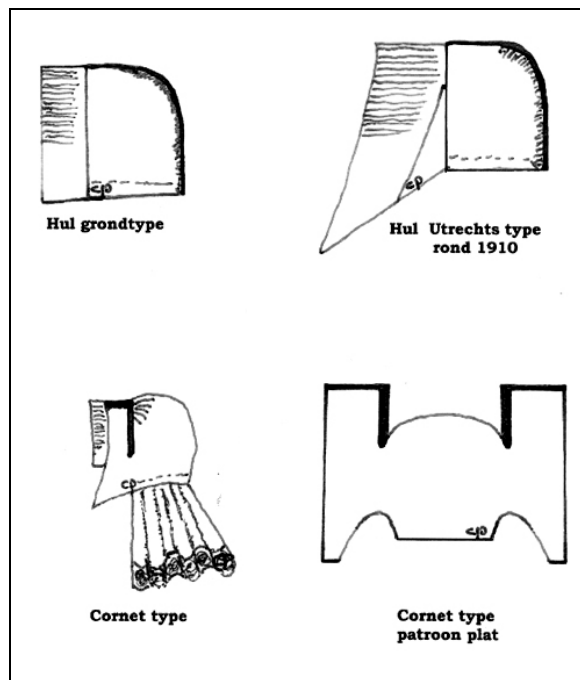
*Zwart ondermutsje zonder strikbandje. Gezien de ronde vorm aan de voorkant mogelijk onder een Utrechtse muts gedragen.
(Collectie St. Oud Woudenberg, foto nr.9762)*

Minder draagkrachtigen droegen gehaakte en gebreide mutsen. Die waren ook goed zelf te wassen. Zij sleten echter sneller en daardoor zijn er minder van bewaard gebleven.

Varianten

De mutsen in de collectie van St. Oud Woudenberg zijn in enkele varianten aanwezig. We zitten in Woudenberg namelijk in een overgangsgebied tussen het Gelderse en het Stichtse. Dit is terug te zien in de mutsenvorm.

De Utrechtse vorm is gebaseerd op de hul-vorm (holle vorm) terwijl de Gelderse vorm is gebaseerd op de cornet-vorm (met T-naad). Dit zijn beide mooie kanten of zondagse mutsen. Zij werden ook gedragen bij rouw, maar dan in de tule of batist variant, dit is zonder versiering (zie bladzijde 12). Tule is een gekantklost weefsel. Batist is een fijn geweven weefsel.

Tekeningen van de hul muts (Utrechts) en de cornet muts (Gelders). (Tekeningen Lia Pater)

Daagse muts

De vorm van de muts die als daags (opknappersgoed) werd gebruikt lijkt op het hul-type. Deze werd gedragen na het werk. Daagse muts, opknappersmuts en plooiemuts zijn benamingen voor dezelfde soort muts.

Als het dan zover is dat een muts naar de mutsenwasser gaat dan heeft deze ook de nodige gereedschappen tot haar beschikking.

Het begint met het loshalen van de onderdelen zodat die afzonderlijk gewassen en gesteven kunnen worden; maar vooral recht, plat en glad gestreken kunnen worden.

Dit strijken is het begin van het weer opnieuw opmaken van de muts.

De onderdelen van een daagse muts (plooimuts). Dit is een typisch 'Wombargse' muts. Deze herken je aan het zogenaamde onderstrookje (zie pijl). (Collectie St. Oud Woudenberg, foto nr.9556)

Het goed strijken is essentieel voor het mooi en strak kunnen plooiën van de afzonderlijke stroken.

De daagse muts van Woudenberg bestaat wel uit zo'n zes tot tien onderdelen. Het is een hele klus om de muts weer netjes en strak in elkaar te zetten. Dat lukt niet met de naaimachine dus...handwerk!

De meest bekende vrouw met daagse (plooi)muts afgebeeld is Dirkje Bloemendal-de Greef. Zij was de laatste inwonster van Woudenberg die tot haar dood toe in streekdracht liep.

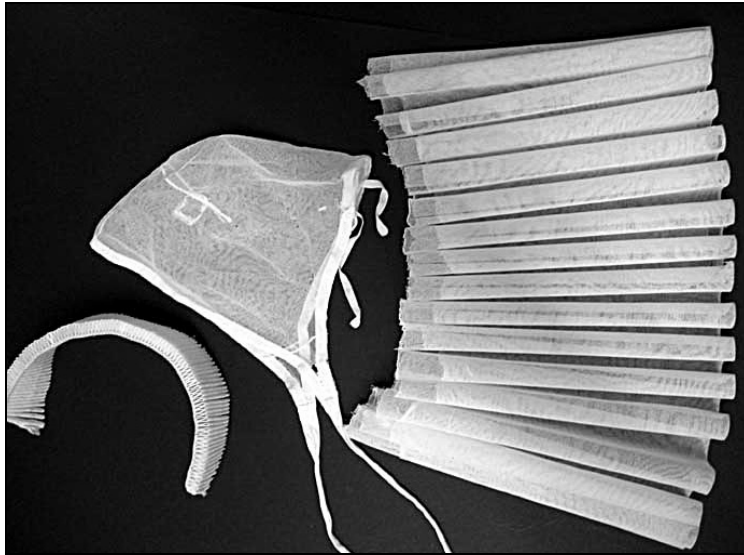
Dirkje Bloemendal-de Greef (1875-1969) in 1959. Zij draagt hier de daagse of plooi muts met kenmerkende omhoogstaande achterstrook. Een dergelijke muts is op de vorige foto in onderdelen te zien. (Foto uit: Gouden bakken in groene Vallei, 50 jaar coöperatie Woudenberg-Maarn 1909-59)

De Gelderse muts

De cornet of knipmuts, neepjesmuts, zondagse of mooie muts, lange muts, zijn benamingen voor dezelfde soort muts van het Gelderse type. Daarbij is 'knip' een verbastering van 'cornet' die waarschijnlijk in het taalgebruik is ontstaan.

Voor deze muts zijn er minder onderdelen (vier) los te halen.

Om de plooiën in de staart te maken wordt de zgn. mutsenbout (ook boltijzer of plooi-ijzer genoemd) gebruikt. Dit is lange metalen staaf die wordt verhit in water. Dit is een nauwkeurig en tijdrovend werk omdat de lange achterstrook enigszins rond moet gaan lopen.

Onderdelen van de zondagse cornet-of knipmuts van het Gelderse type. Deze muts is van tule gemaakt en heeft geen enkele versiering. Deze werd gedragen als je in half-rouw was. Op bladzijde 16 staat dezelfde soort muts in elkaar. (Collectie St. Oud Woudenberg, foto nr.1094)

De lange staart van een muts van tulekant is erg gevoelig voor rek in de stof. Hierdoor houd je soms aan het einde van de plooiën een soort punt over. Dit is natuurlijk geen gezicht. De achterstaart moet immers strak en glad afhangen aan de achterkant.

De voorkant van de muts heeft één mooi valencienekantje van ongeveer vier à vijf centimeter breed, wat op een plooierek met plooi-staafjes wordt geplooid en gefixeerd wordt door hete stoom en vastgezet op laiton-draad (ijzer-/koperdraad omwikkeld met zijde)

Mutsenbout (ook boltijzer of plooi-ijzer genoemd) die werd gebruikt voor de Gelderse muts. (Collectie St. Oud Woudenberg, foto nr.9813)

In de Oudheidkamer is een prachtig exemplaar van een zondagse muts van het Gelderse type aanwezig. Met een linttuig van crémekleurig zijde met ingeweven bloemmotief wat over de muts werd gedragen als versiering. Deze werd gedragen door Petronella Woudenberg-van de Wiel (1861- 1945), zie de foto's hieronder.

Cornet-of knipmuts van het Gelderse type, zondagse dracht ca. 1890. Deze is gemaakt van fraai kant. Er overheen zit een zogenaamd linttuig (soort kapje) van zijden damast, dat onder de kin is vastgemaakt. Gedragen door Petronella (Peetje) Woudenberg-van der Wiel (1861-1945) (Collectie St. Oud Woudenberg, geschonken door mw. G. Woudenberg-Cozijnsen, een kleindochter van Peetje, foto nr.9674)

Petronella Woudenberg in 1927. Zij draagt hier de hierboven afgebeelde muts en linttuig. (Foto collectie St. Oud Woudenberg, nr.30424, uitsnede)

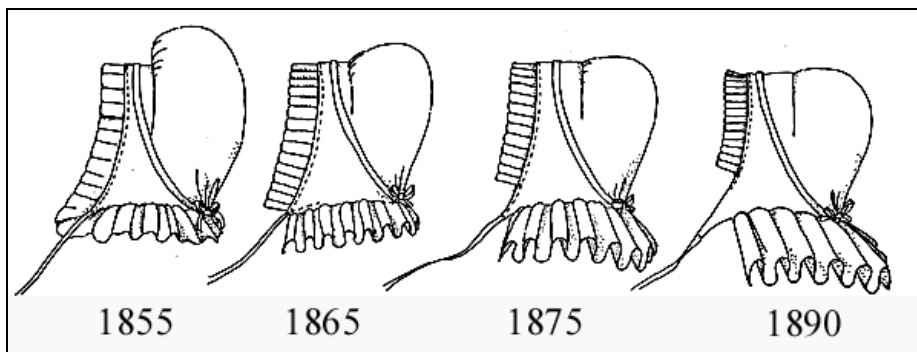

Korte muts

Dat er mode was in de staartmutsen of cornetten bewijst wel de muts van rond 1880 met een veel kortere staart aan de achterkant dan de later gedragen types.

Cornet of knipmuts van rond 1880 met korte staart. Hoe korter de staart, des te ouder de muts. Latere mutsen hebben een langere staart. Meer stof, dus duurder. "Wie het breed heeft, laat het breed hangen". (Collectie St. Oud Woudenberg, foto nr.9686)

Evolutie van de vorm van de zondagse muts in tweede helft van de negentiende eeuw. (Afbeelding uit: D.W. Woertman en J. Herbert, Mutsen en Streekdrachten in Gelderland en Overijssel).

Lange muts

De muts hierna heeft rijk versierde onderdelen. Let o.a. op de bloemmotieven in de staart, die precies steeds bovenop ligt bij elke ronding. Dit detail maakt van de muts een lust voor het oog.

Jannigje Reemst-Donselaar (1880-1971) draagt de hierboven getoonde cornet-of knipmuts van het Gelderse type, zondagse dracht, met een apart linttuig er overheen. (Collectie St. Oud Woudenberg, muts en foto geschonken door mw. W. Wolswinkel-van Lambalgen, een kleindochter van Jannigje, foto's nr.9739 en 9746.)

Mutsen zonder versiering

Hieronder een muts zonder versiering. Deze sobere muts is van tule gemaakt, heeft geen versiering en werd gedragen als je in half-rouw was.

Een zondagse muts zonder versiering gedragen door Leentje Moesbergen-van Kolfschoten (1860-1940). (Collectie St. Oud Woudenberg, geschonken door mw. Pastoors-Moesbergen, een kleindochter van Leentje, foto nr.9785)

Foto onder is Leentje Moesbergen in circa 1922. Hier draagt zij een versierde zondagse muts met linttuig. (Collectie St. Oud Woudenberg, foto nr.33577, uitsnede) (Zie ook Mededelingenblad St. Oud Woudenberg nr. 20, juli 1988, blz. 274)

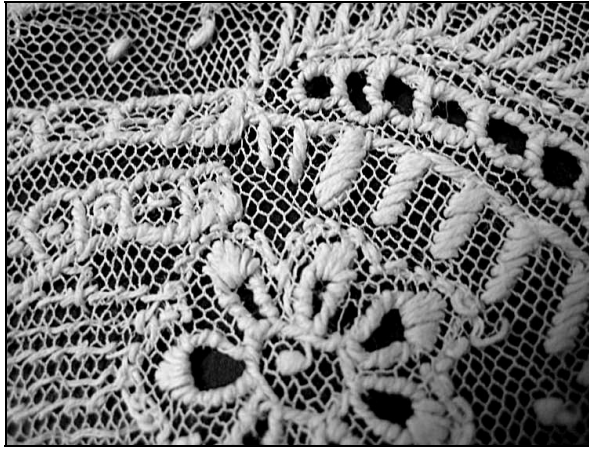
Mutsen met versiering

De drie meest voorkomende kantsoorten (hoe mutsen versierd zijn) van het Utrechtse en Gelderse type zijn: Ten eerste zijn er gekloste kanten van het Rijsselse-en Beverse type (een tulekant met doorlopende draden en bloemachtig motieven).

Ten tweede zijn er mutsen bij die getamboureerd zijn. Dit is met een doorlopende draad in de tule gehaakt.

En ten derde zijn er mutsen die er in de tule geborduurd zijn. Voorbeelden van twee soorten zijn in de collectie van St. Oud Woudenberg aanwezig.

*Geborduurde tule.
Detail uit de Utrechtse
muts op foto nr.1091 hier-
onder.
(Collectie Lia Pater
foto nr.1088)*

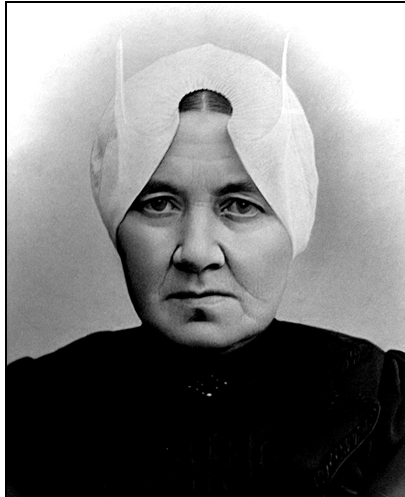
De Utrechtse muts

De muts van het Utrechtse hul type heeft een heel andere uitstraling dan de Gelderse. Met het kapje met omhoogstaande "oren" lijkt het een eenvoudiger beeld, maar ondertussen de bewerkingen zijn zodanig dat op dit gebied er maar heel weinig specialisten nog een Utrechtse muts kunnen opmaken. Bovendien was de verscheidenheid van mutsenmaakster in het verleden zodanig groot dat ieder haar eigen handtekening had getuige ook de vormen van de ronding op het voorhoofd en het meer of minder omhoog trekken van de "oren"

*Utrechtse muts onge-
plooid ca. 1900. Rechts
moet het achterhoofd in.
Onder het lint om de
muts vast te knopen in
je nek onder de knot
haar.
(Collectie Lia Pater
foto nr.1091)*

Ik heb hier zelfs een aparte plooiemachine voor laten maken, maar ik vind mijzelf nog niet vakkundig genoeg om dit voor het serieuze werk in te zetten zodat ik nog steeds de Utrechtse muts als uitdaging zie.

*Cornelia Hoogendoorn (1842-1922)
gehuwd met Jan de Lange (1846-1895).
Zij werden in 1868 vanuit Kockengen
(thans gemeente Breukelen) huurder op
Klein Geerestein.
Zij draagt de Utrechtse muts, met de
typisch omhoogstaande "oren".
(Collectie St. Oud Woudenberg,
geschonken door mw. G. Wolswinkel-
de Lange. Cornelia is haar grootmoeder.)
(Zie ook Oud Woudenberg 2004-3)*

Maar eens zal het er toch van gaan komen en wil ik dat mooie mutsje, waarin mijn bet-overgrootmoeder Cornelia Hoogendoorn die op Klein Geerestein kwam wonen rond 1870, kunnen opmaken.

Cornelia Pater-de Lange

Naschrift van de redactie.

Cornelia (Lia) Pater-de Lange (1964) is grootgekomen op boerderij Groot Sandbrink aan de Leusbroekerweg in Leusden. Hier hadden haar ouders een agrarisch bedrijf. De boerderij pachtten zij van Stichting De Boom. Al vroeg kwam Lia in aanraking met streekdracht, toen haar moeder een collectie oude mutsen erfde uit de familie. De interesse was gewekt. Lia doorliep met succes de MBO-opleiding Mode en Kleding in Amersfoort. Zij volgde daarna regelmatig cursussen op het gebied van streekdracht, kant en ander textiel. Verder kreeg zij jarenlang (praktijk)les van mutsenmaakster Bep Lam in Barneveld.

3. Spoorlijnen en spoorwachtershuizen

Door Woudenberg lopen twee spoorlijnen.

De oudste is de spoorlijn Utrecht-Arnhem aangelegd in 1845.

De andere is spoorlijn Amersfoort-Kesteren aangelegd in 1886 en buiten gebruik gesteld in 1972.

Langs beide lijnen staan spoorwachtershuizen. Langs de lijn Utrecht-Arnhem staat er nog één op Woudenbergs grondgebied, en wel aan het einde van de Rumelaarseweg (spoorwachtershuis nummer 13).

Langs de lijn Amersfoort-Kesteren staan er nog verschillende en de woning van de stationschef als onderdeel van het oude Stationsgebouw.

De heer Jan van Oeveren amateurhistoricus uit Veenendaal doet historisch onderzoek sinds 2007 naar spoorlijnen in de omgeving. Zijn kennis deelt hij met anderen door het houden van lezingen hierover, zoals *Het Spoor in en rondom Veenendaal*.

Tijdens zijn onderzoek kwam hij in contact met de oud-bewoonster van spoorhuis nummer 13 te Woudenberg, Gerrie van Egdome uit Renswoude. Toen zij nog in spoorwachtershuis nummer 13 woonde, hebben twee leerlingen van het ROC uit Amersfoort als schoolproject een film van Gerrie in haar woonomgeving gemaakt. Jan heeft Gerrie onlangs geïnterviewd. Het filmmateriaal heeft hij bewerkt en op een dvd gezet.

Het interview wordt gepubliceerd in het volgende nummer van Oud Woudenberg (nummer 2011-1, dat verschijnt in maart 2011).

Jan en Gerrie hebben zich bereid gevonden het een en ander over het spoor en spoorwachtershuizen in Woudenberg te vertellen in de Oudheidkamer op 2 februari 2011.

Dit doen zij aan de hand van een powerpointpresentatie (Jan) en de dvd (Gerrie). Hebt u hiervoor belangstelling, dan kunt u zich opgeven voor deze interessante avond tot 1 oktober a.s. We hebben plaats voor ongeveer 50 belangstellenden, dus wees er snel bij.

Plaats: Oudheidkamer, Schoolstraat 2a, Woudenberg

Datum: woensdagavond 2 februari 2011

Tijd: zaal open 19.30 uur met koffie/thee

Start presentaties: 20.00 uur; einde avond: 22.00 uur

Toegang: gratis voor donateurs

Aanmelden kan tot 1 oktober a.s.: per e-mail mail@oudwoudenberg.nl of telefonisch 033 286 7238 (P. de Kruif) op werkdagen na 18.00 uur.

4. Student verrast Oud Woudenberg

Student Wilco Kelder met zijn scriptie over huize Geerestein voor de Oudheidkamer. (Foto: Piet de Kruif)

Wilco Kelder (1990), student bouwkunde aan de Hogeschool Utrecht verraste Oud Woudenberg met zijn scriptie *Huize Geerestein te Woudenberg, het heden tegen het verleden*.

In de inleiding zegt Wilco: *'Voor de cursus Monumentenzorg moest ik een stuk schrijven over een monumentaal pand wat gerestaureerd was. Toen ik dit hoorde wist ik meteen welk gebouw ik zou gaan beschrijven; Geerestein aan de weg naar Amersfoort'*.

Bijzonder vindt hij dat in de loop der jaren het telkens een andere uitstraling heeft gekregen. Van een echt kasteel tot wat het nu is, een fraai pand wat in de 19e eeuw naar ontwerp van jonkheer H.D. Hoofft verbouwd is in neoclassicistische stijl.

De informatie heeft hij gevonden in de collecties van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed te Amersfoort, de INBO en bij onze Stichting. Verder heeft hij er de nodige boeken op nagelezen.

Het bestuur van Oud Woudenberg is erg blij met de studie van Wilco. Het is een mooie aanvulling voor onze bibliotheek, zeker ook met al die bouwtekeningen. Het laat tegelijkertijd zien dat ook jongeren geïnteresseerd zijn in lokale historie.

Piet de Kruif

5. Boerderij van het jaar 2010 ¹

Alles straalt gastvrijheid uit op de boerderij van het jaar.

Op De Groote Lageweide is alles tot in de puntjes geregeld.

Het is een publiekstrekker

Henk de Kruif: *"D'r kome hier heel vaak busse langs, met eh toeriste zeg maar, die make dan een rondritje, 't gebeurt gedurig das se dan stoppe voor de boerderij en dan zie je de chauffeur ze een verhaaltje vertelle.*

Het is gewoon een prachtig geheel."

Henk de Kruif is trots op zijn monument. Hij is er geboren en getogen.

Na zijn opa en vader is hij de derde generatie op de boerderij.

Dagelijks is hij in de weer met zijn dieren, maar dñe spelen bij de verkiezing géén rol. De jury heeft vooral gekeken naar de architectuur en de geschiedenis van de boerderij.

De jury was vooral binnen érg onder de indruk.

Henk de Kruif: *"Ja dit was vroeger een ope schoorsteen ja en dan stookte je daar een vuur in hè, en dan hing er een pot bove. Dat is dan iets aangepast, maar de rest is wel authentiek"*.

Klassiek in een modern jasje, dat is de kracht van de boerderij van het jaar.

¹ Door Wim de Greef uitgeschreven tekst van, en foto uit filmpje op RTV Utrecht mei 2010.

6. Nieuwe expositie in de Oudheidkamer

Er is een nieuwe - tijdelijke- expositie in de Oudheidkamer ingericht met als thema *Bedrijvigheid in Woudenberg's verleden*.

Veel uitvergroete foto's zijn te zien en voorwerpen waarmee de ambachtsman vroeger werkte.

Al met al een reden om de Oudheidkamer (weer) eens te bezoeken.

Piet de Kruif richt in de Oudheidkamer de nieuwe expositie in over bedrijvigheid.

Op de voorgrond een timmermanskist met inhoud. (Foto nr.1285)

7. Oproep voor lakstempels

Een van onze donateurs wil voor ons een lezing houden over lakstempels. Dat zijn die fraaie stempels met monogram of wapen, die werden gebruikt om brieven te verzegelen of om akten e.d. te bekrachtigen. Ze werden veelal in rode lak afgedrukt.

Onze onderzoeker is op zoek naar lakstempels van Woudenbergers.

Als u in het bezit bent van lakstempels en u wilt deze ter voorbereiding van de lezing, tijdelijk, in bruikleen afstaan, dan kunt u contact opnemen met Piet de Kruif, tel 033 286 7238 of via het e-mailadres van Oud Woudenberg. Alle reacties worden vertrouwelijk behandeld en als er in de lezing gebruik gemaakt wordt van uw informatie/lakstempels dan zal hierover van te voren worden overlegd.

We zijn benieuwd naar uw reactie. Een enkele is al binnen.

8. Koninklijke onderscheiding

De heer K.C. van Lunteren was bestuurslid van Stichting Oud Woudenberg van 1980 tot 1989 en is thans erelid.

Op 10 augustus ontving hij uit handen van burgemeester J. van Bergen een lintje. Hiermee werd hij Lid in de Orde van Oranje-Nassau.

Door de jaren ontplooidde de heer Van Lunteren voortdurend initiatieven ten behoeve van de Woudenbergse samenleving. Zo was hij oprichter van winkeliersvereniging Door Eendracht Sterk (DES) en vijftien jaar voorzitter. Zes jaar was hij lid van het algemeen bestuur van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amersfoort en omstreken. Sinds 1992 is hij bestuurslid van de Sint Anna Broederschap.

Hij stond aan de wieg van het weekblad De Woudenberger in 1960 en later van buurtvereniging Kerkenwijk. In 2004 kwam van zijn hand het boek uit *De Dorpskerk in de Woudenbergse Historie*.

Een rijk geïllustreerde uitgave van 156 bladzijden waarin allerlei gegevens staan over de oude kerk in relatie tot de historie van Woudenberg. Het bestuur van de Stichting Oud Woudenberg feliciteert Karel van Lunteren van harte met deze zeer verdiende onderscheiding.

Ody Honders, secretaris

9. Nieuw bestuurslid

Het bestuur van Stichting Oud Woudenberg kan u melden dat er een nieuw lid tot het bestuur is toegetreden en wel Johan de Kruijff.

Helemaal nieuw nu ook weer niet, want hij was er eerder bij. Een paar jaar geleden moest Johan wegens zijn gezondheid terugtreden maar gelukkig is alles ten goede gekeerd en is hij weer prima in staat om zijn functie binnen ons bestuur weer op te pakken.

De historie van het dorp en omgeving heeft bij hem een bijzondere plaats en Oud Woudenberg wil hij daarmee van dienst zijn.

Graag wensen we hem veel genoegen bij het bezig zijn voor Oud Woudenberg en bij alles wat daarbij komt kijken en dat is voorwaar niet weinig. Wij zijn er in ieder geval blij mee en we zien uit naar (opnieuw) een goede samenwerking.

Piet de Kruif, voorzitter

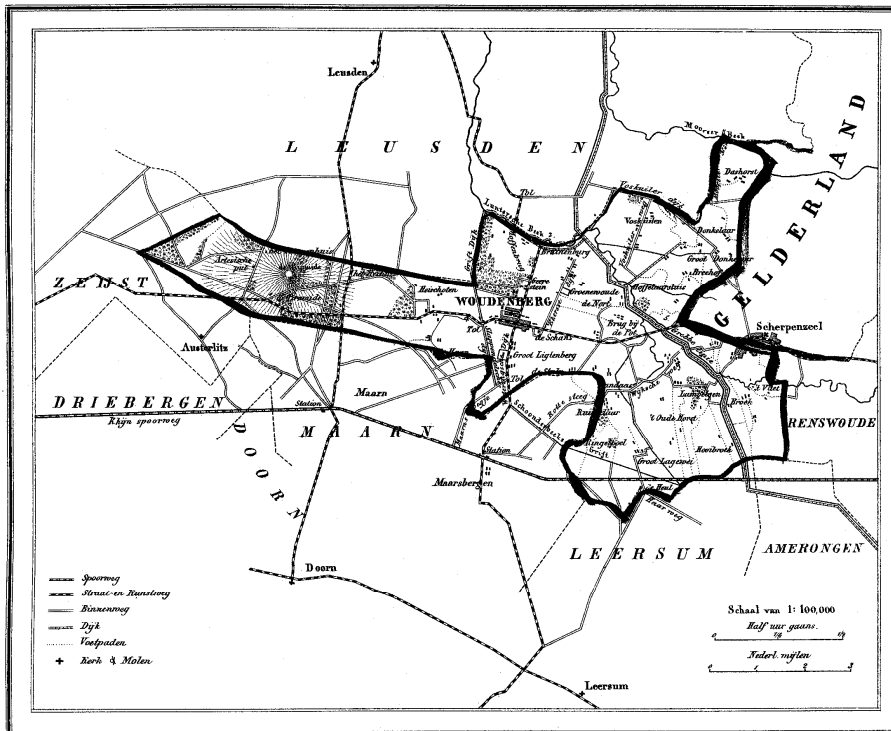
10. Historische avond

Op woensdag 17 november is de volgende historische avond.
Het onderwerp is: *Bestuurders in Woudenberg 1665-1851*
Hierover zal spreken drs. ing. J.W. (Willem) van Maren uit Scherpenzeel.
Het wordt een interessante lezing met veel dia's. Bovendien prijzen wij ons gelukkig dat de heer Van Maren zijn lezing heeft willen publiceren in een nieuwe Klapperman, die op deze avond wordt gepresenteerd.

Landschap Erfgoed Utrecht heeft in opdracht van de Provincie Utrecht in 2007 een lijst opgesteld van onderwerpen waarnaar nog niet of nauwelijks historisch onderzoek is gedaan. Bij de samenstelling van deze lijst zijn de erfgoedinstellingen in de provincie (waaronder historische verenigingen) betrokken geweest. De leemtelijst is uitgegeven in boekvorm: M. Heurneman, *Waard om te weten. Leemtelijst geschiedschrijving provincie Utrecht* (Utrecht 2007). Met de leemtelijst in de hand is het mogelijk om meer lijn aan te brengen in het lokaal en regionaal historisch onderzoek. De eerste lacune die is aangepakt betreft de bestuurlijke elite in de 18de en 19de eeuw in de provincie Utrecht. Landschap Erfgoed Utrecht heeft hiervoor een onderzoeksplan opgesteld. Voor verschillende gemeenten is op lokaal niveau onderzoek gedaan naar een aantal politieke sleuteljaren: 1747, 1786/1787, 1795, 1813 en 1848. Deze onderzoeken zijn in verschillende plaatsen uitgevoerd: onder andere in Soest, Oudewater, IJsselstein, Maarssen, Doorn, Zeist, Wijk bij Duurstede en Woudenberg. De resultaten van de plaatselijke onderzoeken zullen vervolgens in een afzonderlijke publicatie met elkaar vergeleken worden, zodat een provinciebreed beeld ontstaat. De heer Van Maren heeft Woudenberg voor zijn rekening genomen. Voor de lezing en de publicatie in de Klapperman heeft hij zijn onderzoek tot in de 17de eeuw uitgebreid.

De eerste exemplaren van de nieuwe Klapperman *Bestuurders in Woudenberg 1665-1851* zullen worden aangeboden aan de bestuurders van nu, te weten de fractievoorzitters van de politieke partijen die thans in de gemeenteraad zitting hebben. Donateurs krijgen de Klapperman gratis thuis bezorgd.

De avond begint om 20.00 uur. De inloop met gratis koffie of thee is vanaf 19.30 uur. Aan het einde van de avond staat bij de uitgang wel de bekende collectebus voor de dekking van de kosten die een dergelijke bijeenkomst met zich meebrengt.

Lever een waardevolle bijdrage aan de collectie van Oud Woudenberg !

Wij zijn zeer geïnteresseerd in:

<ul style="list-style-type: none"> - foto's en films (ook op cd/dvd) - brieven en oude papieren - reünie- en jubileumboekjes - geboorte-, huwelijks- en overlijdenskaarten - archeologische vondsten - (gebruiks)voorwerpen 	<ul style="list-style-type: none"> - boeken e.d. - programmaboekjes - kerkbodes en jaargidsen - adres- en telefoongidsen - folders, brochures - kranten vóór 1975 - plattegronden en luchtfoto's
---	---

**U kunt stukken schenken of in bruikleen geven in de Oudheidkamer.
 Is langskomen een bezwaar, belt u dan even.
 Eén van de bestuursleden kan dan bij u langskomen.
 Indien u stukken niet wilt afstaan, dan nemen wij er graag een foto van of scannen het in op de computer.**

Bijvoorbaat hartelijk dank!